

Srednja zdravstvena šola Celje

Gledališka dejavnost v KS Griže med leti 1980 in 1990

Aktualizacija besedila mladinske predstave *Le
po kom se je vrgel ta otrok*

Raziskovalna naloga

Avtorica:
Ana Sluga, 4. B

Mentorica:
Metka Čede Ciglar, univ. dipl. soc. ped.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2011

Srednja zdravstvena šola Celje

Gledališka dejavnost v KS Griže med leti 1980 in 1990

Aktualizacija besedila mladinske predstave *Le
po kom se je vrgel ta otrok*

Raziskovalna naloga

Avtorica:

Ana Sluga, 4. B

Mentorica:

Metka Čede Ciglar, univ. dipl. soc. ped.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2011

1. Kazalo

1. Kazalo	3
2. Seznam slik	4
3. Povzetek	5
4. Uvod	6
4.1. Raziskovalno vprašanje	8
4.2. Raziskovalne metode	8
4.2.1. Metoda dela z viri in literaturo	8
4.2.2. Metoda intervjuja	8
5. Osrednji del naloge	9
5.1. Teoretični del naloge	9
5.1.1. Razvoj gledališča in gledališke dejavnosti skozi zgodovino	9
5.1.2. Mejniki v razvoju profesionalnega gledališča v Sloveniji	9
5.1.3. Razvoj amaterskega gledališča	10
5.1.4. Stati na odru - zakaj/kaj mi to pomeni? - Razmišljanja članov amaterskih gledališč	11
5.1.5. Kulturna dejavnost v KS Griže	12
5.1.6. Gledališka dejavnost v KS Griže med leti 1980 in 1990 - dramska skupina v okviru Delavskega prosvetnega društva Svoboda Griže	13
5.1.7. Teater mladih	13
5.1.8. Gledališka dejavnost v osnovni šoli Griže	14
5.2. Le po kom se je vrgel ta otrok - mladinska predstava	14
5.2.1. Vsebina predstave Le po kom se je vrgel ta otrok	15
5.2.2. Mediji o predstavi	17
5.2.3. Besedilo premierne predstave	18
5.2.4. Le po kom se je vrgel ta otrok v današnjem času - Moja aktualizacija besedila, ki je bilo uporabljeno za premierno predstavo 12. 6. 1984	36
5.2.5. Stati na odru med leti 1980 in 1990 - in stati na odru danes? - Razmišljanja profesionalnih igralcev	45
5.2.6. Moje razmišljanje o tem, ali je lahko mladinska predstava, aktualna mladim v osemdesetih letih 20. stoletja, zanimiva tudi današnji mladini	46
6. Zaključek	48
7. Viri in literatura	49

2. Seznam slik

Slika 1: Posnetek iz predstave Le po kom se je vrgel ta otrok (Ježovnik in Veber, 2003)	15
Slika 2: Časopisni članek kopiran iz Kronike Osnovne šole Griže.....	17

3. Povzetek

Mentorica raziskovalne naloge mi je pokazala posnetek in besedilo mladinskega gledališkega dela *Le po kom se je vrgel ta otrok*. Naslovne pesmi te igre se je spominjala še 25 let po tem, ko je predstavo videla. V tistem času je bila to izredno odmevna predstava zaradi same vsebine, predvsem pa zaradi petja in plesa nastopajočih igralcev.

Ker je bilo besedilo v zame precej »starinskem slogu«, sem začela razmišljati, kako bi se ga dalo aktualizirati, oziroma prirediti za današnji čas, ob tem pa me je zanimalo tudi ozadje - čas, v katerem je delo zaživelo na odru, kako plodno je bilo tisto obdobje v gledališčih pa tudi začetki gledališča nasploh. Tema me je še toliko bolj zanimala, saj sem tudi že sama naredila prve korake v gledališko igro z nastopi v predstavah v osnovni in srednji šoli, nasploh pa imam »jezik in prepletanje besed« zelo rada.

V raziskovalni nalogi sem iskala informacije o razvoju gledališča nasploh, kako plodno je bilo obdobje, v katerem je nastala predstava *Le po kom se je vrgel ta otrok*, se pravi obdobje med leti 1980 in 1990, omejila pa sem se na KS Griže, saj je to kraj, iz katerega izhaja Teater mladih, ki je igro uprizoril.

V nalogo sem vključila izjave igralcev, in sicer igralcev iz amaterskih gledališč, kot tudi tistih, ki jim je igranje »kruh«.

Zaključila sem z razmišljanjem, ali je lahko mladinska predstava, aktualna v osemdesetih letih 20. stoletja, zanimiva tudi današnji mladini.

4. Uvod

»Že v osnovni šoli sem si želela postati igralka. Ker pa je bil to nezanesljiv poklic, mi oče tega ni dovolil. Odločila sem se za pedagoški poklic, v katerem to željo po igranju dodobra uresničujem.

Bila sem povabljena tudi v gledališko skupino, kjer sem začela skozi igro zdraviti svojo dušo. Vesela sem, ker sem željo po igranju izživela na odru in sem lahko v vsakdanjem življenju »resničen« človek«.«

Branka Černezel, najprej članica Amaterskega gledališča Anton Aškerc, kasneje preimenovanega v Gledališko skupino BO, Šmarje pri Jelšah, nato članica KUD »Zarja« Trnovlje Celje

»Poslanstvo umetnosti je gotovo tudi to, da govori o aktualnih temah in problemih, da kaže "ogledalo družbi" in kritično posega v dogodke in odnose. Kot igralki mi je v posebno zadovoljstvo, kadar v reakcijah ljudi, ki gledajo predstavo, prepoznam, da sem s svojo igro v njih "prebudila" razmišljanje in čustvovanje. Zame so dobre predstave tiste, ki gledalca ne pustijo hladnega, ampak ga premaknejo, mu podajo nov pogled na določeno temo ...«

Tina Gorenjak, igralka

Moje izkušnje z igranjem na odru so povezane s sodelovanjem v šolskem dramskem krožku, v okviru katerega smo nastopali na šolskih prireditvah v zdraviliškem domu. Prav tako sem v gledaliških predstavah sodelovala že v razrednih igrah.

Najbolj mi je v spominu ostala igra Pika Nogavička, ki smo jo uprizorili v okviru dramskega krožka. Pred publiko smo jo odigrali trikrat in vsakič poželi navdušen aplavz. Takrat se niti nisem zavedala, kaj to pomeni, nisem se posvečala odzivu publike, danes pa vem, da sem svojo vlogo odigrala dobro in da smo aplavz dobili za to, ker smo se vsi maksimalno potrudili in se res vživeli v svoje vloge. Sama sem igrala Anico in k dobri igri je verjetno pripomoglo tudi dejstvo, da sem imela ob sebi, v vlogi Pike in Tomaža, najboljši prijatelji, saj smo se tako še lažje vživele v vloge.

V prvem letniku srednje šole sem prav tako igrala v okviru dramskega krožka, v eni predstavi sem se preizkusila tudi kot šepetalka. Takrat sem ugotovila, da raje stojim na odru in zabavam občinstvo, kot pa da se skrivam za zaveso.

V letih ukvarjanja z gledališko igro sem vedno bolj vzljubila igranje in upam, postala tudi boljša igralka. Stati na odru, vživeti se v neko vlogo, za nekaj časa postati nekdo drug mi vedno predstavlja izziv in zabavo hkrati. Igra, ki zahteva toliko dela, piljenja, učenja, mi nikoli ne predstavlja težkega dela, nasprotno, lotim se je z veseljem. Rada preučujem vlogo, saj se želim čim bolj poistovetiti s karakterjem. In vse delo je poplačano, ko na koncu stojim na odru, kot nekdo popolnoma drug, ko za trenutek začutim drugo osebo v sebi in na koncu zaslišim navdušen aplavz občinstva, kar mi pove, da mi je uspelo.

Na žalost letos ne igram v nobeni predstavi, vendar pa upam, da se bom lahko kmalu preizkusila v vlogi režiserke, saj bi rada igro Le po kom se je vrgel ta otrok ponovno postavila na oder. Če ne igram, mi nekako manjka občutek, ki ga dobim, ko stopim na odrske deske. Upam, da mi bo uspelo dobiti nekaj tega občutka z aktualizacijo igre.

Preden obrnemo list in »vstopimo na oder« pa še nekaj gledaliških vraž (Gledališke vraže):

Pred začetkom predstave, običajno premierne uprizoritve, si nikdar ne zaželiš sreče, temveč:

si izrečeš: zlomi si nogo (break a leg) ali

se »popljuvaš« (tsuj, tsuj).

Na odru se nikdar ne žvižga, ker le to prinaša nesrečo.

Šivanje oblek ali gumbov na že kostumiranem (oblečenem) igralcu prinaša nesrečo.

Vijolična barva v gledališču (kostumi, scenografija) ni preveč dobrodošla, čeprav je mnogokrat neobhodna ...

4.1. Raziskovalno vprašanje

Ali je lahko mladinska predstava, aktualna v osemdesetih letih 20. stoletja, zanimiva tudi današnji mladini?

4.2. Raziskovalne metode

Pri raziskovalnem delu sem uporabila metodo dela z viri in literaturo ter metodo intervjuja.

4.2.1. Metoda dela z viri in literaturo

Raziskovalno delo se navadno začne z iskanjem in brskanjem po virih in literaturi.

V literaturi sem iskala predvsem informacije o gledališču nasploh in nastanku oziroma zgodovini gledališča v Grižah.

Pri iskanju podatkov sem veliko informacij o kulturnem delovanju v KS Griže dobila v knjigi z naslovom Griže. Za knjigo sem izvedela od gospe Brede Veber, soavtorice, na katero sem se po elektronski pošti obrnila pri iskanju podatkov o predstavah Osnovne šole Griže, saj opravlja tam delo šolske knjižničarke.

Obiskala sem Zgodovinski arhiv Celje, kjer sem podatke o gledališki dejavnosti Osnovne šole Griže izpisala iz kronike šole za čas med leti 1980 in 1990.

4.2.2. Metoda intervjuja

Z gospodom Bojanom Šalamonom sem se srečala z namenom, da bi mi predstavil zgodovino nastanka igre Le po kom se je vrgel ta otrok in predvsem njegovo vlogo pri tem.

Uporabila sem odprti intervju, kar pomeni, da sem imela pripravljen seznam okvirnih tem, spraševancu pa sem pustila, da prosto pripoveduje, ne da bi ga motila z vprašanji. Poleg tega sem v intervjuju izvedela še nekaj informacij o gledališki dejavnosti v Grižah med leti 1980 in 1990.

V pregled mi je pustil video posnetek predstave, osebni album s fotografijami predstav Teatra mladih in razne listine povezane s Teatrom mladih (vabila na predstave, obvestila staršem nastopajočih o terminih predstav, originalno besedilo premierne predstave Le po kom se je vrgel ta otrok, ...).

Razmišljanja o igri nekoč in danes, motivih za igranje na gledaliških odrih, občutkih ob tem, ... sem od, v nalogi omenjenih, amaterskih in poklicnih igralcev, dobila preko elektronske in navadne pošte. V Slovenskem ljudskem gledališču Celje mi je pri tem pomagala vodja programa Jerneja Volfand.

V razgovoru pa sem iskala tudi mnenja in razmišljanja sošolcev - o gledališču in predstavah, ki jih pritegnejo, oziroma pustijo na njih »svoj pečat«.

5. Osrednji del naloge

5.1. Teoretični del naloge

5.1.1. Razvoj gledališča in gledališke dejavnosti skozi zgodovino

Gledališče (Hartnoll, 1989) se je začelo razvijati že v daljni preteklosti in izvira iz verskih obredov starodavnih civilizacij. Nekateri od teh obredov, na primer petje in ples, so se pri primitivnih plemenih ohranili še danes.

Gledališče, kot ga pojmuje danes, določajo trije elementi: *igralci*, ki govorijo ali pojejo, *konflikt*, ki se razkrije v dialogu in *občinstvo*, ki je v dogajanje čustveno vpleteno, a v predstavi ne sodeluje. Brez teh treh sestavin ne moremo govoriti o gledališču, ampak le o verskih ali družbenih obredih.

Nekatere teorije govorijo o tem, da so opisi pogrebov in kronanj, ki segajo do 3000 let pred našim štetjem, že zapisi v obliki gledaliških besedil. Toda zapis o poteku obreda, pri katerem najvišji svečenik okrona kralja, še ni gledališko besedilo, saj je to dogodek iz resničnega življenja.

Do prvega pravega razcveta gledališke umetnosti v zgodovini zahodne civilizacije je prišlo 500 let pred našim štetjem v antični Grčiji. Tam so tragedije in komedije namesto svečnikov prvič izvajali igralci in to v posebnih prostorih in ne templjih.

Sodobno gledališče prav tako izvira tudi iz kulta čaščenja Dioniza, grškega boga vina. Pesmi, ki jih je prepeval zbor, so najprej govorile samo o njem, kasneje pa so začeli vključevati tudi druge polbogove in bogove, poleg petja pa so začeli tudi s plesom in mimiko. Komedije so se razvile predvsem v kultih boga Dioniza, tragedije z žalostnimi konci pa so se razvile šele pod peresi velikih grških piscev, saj tragedije v Dionizovih kultih niso imele nujno žalostnega konca. Oblika gledališča takrat je bil amfiteater, kar se je ohranilo vse do danes.

5.1.2. Mejniki v razvoju profesionalnega gledališča v Sloveniji

Začetki slovenskega gledališča (Tradicija teatra v Sloveniji) segajo v čas baroka, ko so na več mestih na področju današnje Slovenije igrali predstave z nabožno vsebino.

Za prvi mejnik v zgodovini našega gledališča se šteje 28. december 1789, ko je bila uprizorjena Županova Micka avtorja Antona Tomaža Linharta. Ta datum pomeni rojstni dan za slovensko prosvetno dramatiko in hkrati tudi mejnik za slovensko dramsko gledališče. Kasneje se začne razcvet čitalniškega gibanja. S tem gibanjem je slovensko meščanstvo prišlo do svoje družbene podobe, v drugi vrsti pa vsaj do delne kulturne in zasilno tudi do gledališke podobe.

Drugi mejnik je ustanovitev Dramatičnega društva v Ljubljani leta 1867. To je prvi poskus priti do temeljev za slovensko poklicno dramsko gledališče, lahko rečemo, da je to začetek profesionalizacije gledališča. Čas med letoma 1867 in 1941 (45) lahko označimo za čas postopne in načrtne institucionalizacije ter profesionalizacije v Ljubljani, Mariboru in Trstu. Levstik je Dramatično društvo

organiziral v nekakšen gledališki inštitut s tremi bistvenimi elementi: dramaturški oddelek, igralska šola in stalni gledališki oder.

Za naslednji mejnik štejemo leto 1892, ko je prišlo do sorazmerno primernih možnosti za uprizarjanje slovenskih predstav. Ignacij Borštnik je tega leta tekstovno priredil in zrežiral Jurčičevo Veroniko Deseniško. Nato so odprli Deželno gledališče v Ljubljani, kjer je današnja stavba Opere in Baleta, pod umetniškim vodstvom Ignacija Borštnika. Pred prvo svetovno vojno pa je bil ravnatelj, tedaj že Slovenskega narodnega gledališča, Oton Župančič. Po letu 1919 se začne tudi ambiciozno delovanje Drame Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru, leta 1920 pa se podržavi Slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Leta 1907 se sprejme tudi sklep, da se v Trstu ustanovi »redno slovensko gledališče na umetniški podlagi« z imenom Slovensko stalno gledališče.

Med letoma 1920 in 1945 so gledališča umolknila po ukazu fašističnih in nacističnih oblasti, po letu 1945 pa se je nadaljevalo bogato izročilo gledališke dejavnosti.

Okrog leta 1952 je bilo v skladu z vizijo ustanovljenih še 7 stalnih poklicnih gledališč (v Ljubljani MGL in SMG; v Celju SLG; v Kranju PG; Gledališče slovenskega Primorja s prvotnim sedežem v Postojni, kasneje v Kopru; Primorsko narodno gledališče v Novi Gorici in okrajno gledališče na Ptuj).

V petdesetih in šestdesetih letih 20. stoletja so se začela pojavljati prva neodvisna, eksperimentalna gledališča z bolj drznimi in manj akademskimi uprizoritvami (EG Glej, Oder 57), v katerih so sodelovali igralci iz poklicnih gledališč.

Leta 1997 pa se pojavi tudi zasebno-komercialno gledališče Špas teater, kakršne že leta poznamo v tujini. Po vidnem uspehu tega komercialnega gledališča je sledil val gledališč, ki delujejo po podobnem principu.

5.1.3. Razvoj amaterskega gledališča

Amatersko gledališče (Amatersko gledališče) ima dolgo tradicijo, vključuje pa vse, od mladine do starejših in raznih gledaliških društev in krožkov. Prvi amaterski igralci v Sloveniji so bili študenti jezuiti, ki so leta 1657 pripravili prvo amatersko gledališko predstavo. Slovenska amaterska gledališča so se zelo razširila po letu 1848, saj so takrat nastajala nova slovenska društva. Z ustanovitvijo Dramatičnega društva v Ljubljani je slovensko gledališče zajadralo v profesionalne vode, hkrati pa je tudi omogočilo boljši razvoj ljubiteljskega gledališča.

Med leti 1867 in 1914 sta poklicno in amatersko gledališče delovala tesno skupaj. Množične dramske, gledališke, literarne in podobne delavnice ter združenja mladih so s svojo dejavnostjo krepile in spodbujale narodno in kulturno zavest.

Ko se je društvo Vzajemna razširilo po vsej Sloveniji, so začela tudi amaterska gledališča uprizarjati bolj idejno napredna dela.

Po 1. svetovni vojni se je amatersko gledališče začelo še hitreje razvijati, saj se je poleg ljubljanskega odprlo tudi profesionalno gledališče v Mariboru.

Skupine, ki so delovale takrat, so izbirale vedno bolj raznolike in zanimive igre in niso bile več osredotočene samo na romantične in domovinske predstave.

Med leti 1973 in 1983 je gledališki amaterizem začel z načrtnim uvajanjem novih in izvirnih programskih konceptov ter postal vsestransko kulturno gibanje.

Konec 50. let je Zveza Svobod organizirala izposojevalnico kostumov, rekvizitov in besedil, strokovno knjižnico ter posvetovalnico in servis za svetlobno in tehnično opremo odrov. Za uveljavitev sodobnejšega gledališkega prepričanja so bile odločilne tudi letne pregledne revije igralskih skupin, ki so se začele leta 1958 in se 1965 preimenovala v Srečanja dramskih, 1971 pa v Srečanja gledaliških skupin Slovenije. Prva revija igralskih skupin je bila organizirana v Velenju.

Po tem so se začeli organizirati seminarji, izobraževanja za mentorje gledaliških skupin in razne prireditve za amaterske gledališke skupine. Po drugi svetovni vojni je amaterska gledališka dejavnost sicer začela upadati vendar še danes v Sloveniji v okviru zveze Kulturnih organizacij Slovenije deluje več kot 900 odraslih in mladinskih gledaliških, lutkovnih in recitatorskih skupin, od tega je 14 gledališč.

5.1.4. Stati na odru – zakaj/kaj mi to pomeni? – Razmišljanja članov amaterskih gledališč

»Stati na odru je zame na začetku pomenilo predvsem samo sebe preizkušati in se "trenirati" v premagovanju treme. Po dvanajstih letih igranja pa vse bolj vlogo študiram in se poskušam v igrani lik čimbolj vživeti, pred očmi imam željo prepričati gledalca v pristnost igranega lika. Poskušam paziti na odnose med igranimi liki na odru in se vse bolj zavedam, da še močneje igraš takrat, ko nimaš (aktivnega) teksta, kajti takrat je velika nevarnost, da "padeš ven" oz. da za trenutek ostaneš v privat vlogi (kot Andreja Lesjak). To je velik spodrseljaj, ki ga gledalci opazijo. Skratka, danes mi pomeni biti na odru užitek in izziv, druženje (na in za odrom), prijateljstvo, prosti čas, v katerem se veliko naučim in vedno znova izpopolnujem, me bogati, preko vlog lahko izrazim tudi svoja čustva in "pilim" privat karakter ...«

Andreja Lesjak, članica Gledališke skupine Polzela

»V gledališki sekciji delujem od leta 2008, imam pa že nekaj predhodnih gledaliških izkušenj iz srednje šole ... Če povem po pravici, sem se v gledališko sekcijo včlanil na pobudo moje žene. Sam ne čutim pretirane potrebe po razkazovanju na odru, je pa res, da tudi treme nimam prehude ter da se mi to ne zdi nič posebnega. Drugače se pač gledališkega dela ne da predstaviti, kakor na ta način (zelo podobno je tudi pri pevskem zboru, le da tam lažje pogrešijo posameznika kakor pri gledališču). Vztrajam zaradi obljube in zaveze mojim soigralcem, kajti ko igravec enkrat sprejme vlogo, jo režiser po večjem številu vaj težko zaupa drugemu igralcu, ki se mora seveda ves tekst in igro naučiti od A do Ž. Seveda pa so tudi ljudje v gledališču tisti, zaradi katerih vztrajam, saj se je med nami stkalo pravo prijateljstvo. Vaje so zaradi tega pravi užitek

in nemalokrat se zapletemo v zanimive pogovore tudi po samih vajah (politika pri naših debatah nima prostora, vsak poizkus politiziranja že v kali zatremo, saj se Slovenci ravno pri teh temah največkrat spremo...). Že v rani mladosti sem rad obiskoval gledališke, operne predstave in druge koncerte ter prireditve. Tako sem gojil stalno pripadnost kulturi, za katero mislim, da je ključnega pomena za obstoj vsakega naroda. Dandanes se otroke premalo vzpodbuja k obisku različnih (kvalitetnih) prireditev, dostikrat pa imajo sami izvajalci (igralci, umetniki) preveč podcenjevalni odnos do otrok in njihove inteligence. Otroci so zelo senzibilna bitja in se večinoma že rodijo z naklonjenostjo do lutk, lutkovne igre, gledališča, igranja različnih vlog ... Če znamo kot starši, pedagogi, igralci, ... prisluhniti otroku in v izdelek vložiti tudi obilo energije, so rezultati neverjetni in dolgotrajni, saj otrok ta lep občutek nosi s seboj celo življenje, tudi ko odraste ter postane "zelo" zaposlen starš.

Kulture se ne da naučiti, da se jo samo privzgojiti in paziti, da se le ta prenaša naprej, na kasnejše rodove.«

Tomaž Potočnik, član Gledališča pod kozolcem iz Šmartnega ob Paki

5.1.5. Kulturna dejavnost v KS Griže

Prvi zapis (Ježovnik in Veber, 2003) o organizirani kulturni dejavnosti v Grižah je Vabilo na I. občni zbor bralnega in kmetijskega društva. Odvijal se je 18. 11. 1894 v društvenih prostorih Piklove hiše.

Delavsko kulturno društvo Svoboda je bilo ustanovljeno leta 1921. Leta 1935 je državna uprava izdala odlok o razpustitvi društva.

Leta 1937 so ustanovili novo kulturno prosvetno društvo Vzajemnost, ki je delovalo do okupacije leta 1941.

Po koncu druge svetovne vojne kulturno-prosvetnih društev še ni bilo.

Po letu 1959 je bilo v Grižah ustanovljeno Izobraževalno umetniško društvo Peter Šprajc, iz katerega je leta 1954 nastalo Delavsko prosvetno društvo Svoboda Zabukovica, saj je bil najprej sedež društva v Zabukovici. Po izgradnji kulturnega doma v Grižah so sedež društva prenesli v Griže - Delavsko prosvetno društvo Svoboda Griže.

Leta 1998 se je društvo preimenovalo v Kulturno društvo Svoboda Griže.

V okviru Delavskega prosvetnega društva so delovale številne skupine: knjižnica, ženski in moški pevski zbor, tamburaši, godba na pihala, dramska skupina, Teater mladih, različne glasbene skupine, kino in drugi.

Prireditve v kraju so se odvijale v domu Svoboda Griže, v letnem gledališču Limberk ali v prostorih osnovne šole.

Predstavila bi vam nekaj pomembnejših dogodkov na kulturnem področju v Grižah med leti 1980 in 1990.

Leta 1981 so ob 60-letnici Delavskega prosvetnega društva Svoboda Griže izdali krajevno monografijo z naslovom Griže z Zabukovico. Bila je tudi otvoritev obnovljenega letnega gledališča Limberk in obnovljenega kulturnega doma.

Delavsko prosvetno društvo Svoboda prejme zlati grb občine Žalec, Savinovo nagrado s plaketo in zlato plaketo Zveze kulturnih organizacij Žalec

Leta 1983 so organizirali dve občinski reviji odraslih pevskih zborov in godb na pihala.

Potekala je javna radijska prireditev ob 90-letnici Planinske zveze Slovenije.

Tega leta so pričeli z izvajanjem Poletnih kulturnih prireditev v Limbergu.

Leta 1986 je Delavsko prosvetno društvo Svoboda prejela Savinovo nagrado s plaketo.

Potekala je prva prireditev Zlate citre - srečanje slovenskih citrarjev.

Leto 1987 je gostoval Radio Ljubljana z oddajo Prizma optimizma.

Dramska skupina Delavskega prosvetnega društva Svoboda prejme Savinovo plaketo...

5.1.6. Gledališka dejavnost v KS Griže med leti 1980 in 1990 - dramska skupina v okviru Delavskega prosvetnega društva Svoboda Griže

Gledališka dejavnost v KS Griže (Ježovnik in Veber, 2003) se je med leti 1980 in 1990 razvijala predvsem v dramski skupini Delavskega prosvetnega društva, Teatru mladih in v dramski skupini osnovne šole.

Igralci dramske skupine v okviru Delavskega prosvetnega društva Svoboda Griže so pripravili predstave domačih in tujih avtorjev. Predstavili so se domačemu občinstvu pa tudi v številnih okoliških krajih.

Veliko predstav je režiral in marsikatero tudi napisal Ivan Matek.

Predstave, ki so bile odigrane v obdobju med leti 1980 in 1990, so: Sosedov sin (Jurčič, Matjaž Arsenjuk), Županova Micka (Linhart, Matjaž Arsenjuk); Vaška komedija, opereta v 3. dejanjih (Mikek, uglasbil Cerar); Pesem s ceste in Pri veseli vdovi (ponovitvi).

Dramska skupina je leta 1987 prejela Savinovo plaketo. Nekateri igralci so igrali tudi v drugih dramskih sestavih, in sicer v Žalcu.

5.1.7. Teater mladih

Teater mladih (Ježovnik in Veber, 2003) je pod vodstvom Bojana Šalamona deloval med leti 1982 in 1988. Skupina je bila ustanovljena zaradi želje krajanov Griž po delovanju mladinske dramske skupine. Teater mladih je prvo igro Čudežni pisalni strojček odigral 4. junija 1983. V letu 1983 so pripravili tudi igro za najmlajše Palčki in dedek Mraz.

Naslednji projekt, ki so se ga lotili, je bil musical Eve Janikvoszky Le po kom se je vrgel ta otrok. S premiero so poželi velik uspeh in zato predstavo ponovili še 37 krat po raznih krajih v Sloveniji. Leta 1985 je igro posnela tudi RTV Slovenija in ga v času novoletnih praznikov več let zapored predvajala gledalcem.

Leta 1985 je Teater mladih predstavil novo igro Nevidni Leonard (Norma Selment). S to igro so gostovali tudi v Augsburgu.

Leta 1986 so odigrali musical Ljubim - Ljubiš (Mladen Kušec, Milivoj Matošec), nastopala pa je popolnoma nova igralska zasedba. Izvedenih je bilo okoli 10 ponovitev, prav tako pa je tudi ta musical posnela RTV Slovenija.

Leta 1988 je Teater mladih odigral zadnjo igro z naslovom Mali strah Bav - Bav. Izvedli so 25 predstav in tega leta zaključili z delovanjem.

Režiser vseh predstav je bil Bojan Šalamon.

5.1.8. Gledališka dejavnost v osnovni šoli Griže

Od leta 1975 (Ježovnik in Veber, 2003; Kronika šole) deluje na šoli Šolsko kulturno društvo. V okviru Šolskega kulturnega društva - del tega je bila tudi dramska skupina - so učenci v obdobju med leti 1980 in 1990 sodelovali v krajevni skupnosti z recitali, odlomki gledaliških predstav, petjem in plesom ob različnih dogodkih, in sicer ob kulturnem prazniku, dnevu republike, dnevu JLA, dnevu mrtvih, dnevu žena, krajevnem prazniku, prejemu kurirčkove torbice, dnevu borcev, srečanju rudarjev, 40. obletnici zmage nad fašizmom, 150-letnici šolstva v Grižah ...

Nastopali pa so tudi v delovnih organizacijah Minerva in Sigma.

Nekateri učenci so bili člani Teatra mladih, kjer so se prav tako učili prvih gledaliških korakov.

5.2. Le po kom se je vrgel ta otrok - mladinska predstava

Ena bolj odmevnih in izstopajočih predstav v tistem času je bila predstava Teatra mladih Le po kom se je vrgel ta otrok.

Najprej bi vam rada predstavila režiserja predstave Bojana Šalamona.

Bojan Šalamon (Ježovnik in Veber, 2003) se je zapisal gledališču že v drugem razredu osnovne šole. Kasneje se je vključil v kulturno društvo Zarja Trnovlje, z režijo pa se je prvič spopadel v Pionirskem domu v Celju, in sicer z lutkovno predstavo.

Njegova mama je živela v Grižah, kjer je v tistem času vladalo, kot sam pravi, kulturno mrtvilo predvsem za mlade, zato se je odločil ustanoviti Amatersko mladinsko skupino Teater mladih Griže in začel je z novoletnimi predstavami. Po prvih začetkih so se želeli spopasti s sodobnejšim mladinskim delom, ki pa ga v Sloveniji niso našli. Zato so navezali stike s Pozorištem mladih iz Zagreba, kjer so v sezoni 1982/83 krstno uprizorili musical Eve Janikovoszky Le po kom se je vrgel ta otrok. Bojan Šalamon je besedilo iz srbohrvaščine prevedel in priredil ter ga v sodelovanju z OŠ Griže v šolskem letu 1983/84 postavil na oder. Po treh avdicijah so izbrali šestnajst igralcev, ki so 12. 6. 1984 premierno uprizorili predstavo.

Glasba je bila delo Ladislava Tulača, za pomoč pri plesni koreografiji je Bojan Šalomon prosil Ano Vovk Pezdir in Gogo Stefanovič, v živo pa so igrali člani ansambla Joker.

S predstavo so gostovali po številnih krajih v Sloveniji, gostovali pa so tudi pri Slovenskem kulturnem prosvetnem in športnem društvu Slovenija v Vzhodnem Berlinu. Predstavo je posnela RTV Slovenija in jo prikazovala več let zapored v novoletnem času.

S to predstavo je Bojan Šalomon oral ledino na gledaliških odrih, saj je na primer med prvimi v predstavi na odru uporabil mikrofona v rokah igralcev. Spopadal se je s težavami glede ozvočenja, posnetki glasbe, ...

Bojan Šalomon se je po zdravstvenih težavah odločil in prekinil delovanje na področju kulture, ostala pa mu je še ena ljubezen - športni ribolov na morju. Na tem področju je bil prav tako zelo uspešen, bil je član državne reprezentance, večletni vodja mladinske državne reprezentance in še danes ga zaradi njegovih dosežkov vabijo na različna tekmovanja po svetu.

Slika 1: Posnetek iz predstave *Le po kom se je vrgel ta otrok* (Ježovnik in Veber, 2003)

5.2.1. Vsebina predstave *Le po kom se je vrgel ta otrok*

Igra *Le po kom se je vrgel ta otrok* govori o Borisu, mladostniku, ki svoji klapi pripoveduje zgodbo o svojem odraščanju.

Ko je bil majhen, nebogljen dojenček, so ga vsi oboževali, mu nosili darila, hodili na obiske, bil je središče družine, vedno je imel prav in vsi so ga razvajali. Vse pa se je spremenilo, ko je prišel v puberteto in ko je začel razmišljati s svojo glavo. To ni bilo posebej všeč nikomur iz njegove družine. Mama ni razumela njegovega obnašanja, saj ji včasih ni ugovarjal, ni toliko hodil ven in je bil nasploh zelo ubogljiv otrok. Zdaj pa poslušča čudno glasbo, druži se z ljudmi, ki ji niso po godu in skrbi jo, kaj vse počnejo.

Boris je prepričan, da ga nihče od odraslih ne razume, da so sitni in nasploh čudni, odrasli pa so prepričani, da sta starša zgrešila pri vzgoji ali pa da je Borisa pokvarila družba, v katero je zapadel.

Igra govori o medgeneracijskem prepadu, pa tudi o mladostniško pubertetniških težavah otrok in staršev.

Iz vabila na krstno uprizoritev 12. 6. 1984 v Sloveniji izpod peresa Bojana Šalamona:

»Musical Eve Janikovoszky »Le po kom se je vrgel ta otrok« je med redkimi literarnimi predlogami, ki so namenjene predvsem doraščajoči mladini, čeprav se v predstavi lahko identificira tudi vsak odrasel. Mladi igralci nam skozi karikiranje odraslih izpovejo svoje stiske, težave, probleme, hotenja in želje, s katerimi se vsakodnevno srečuje doraščajoč človek. Namenoma sem napisal človek, saj odrasli čestokrat zagrešimo napako in obravnavamo doraščajočega sina, hčerko, vnuka, ... kot majhnega otroka, nesposobnega samostojnega razmišljanja in odločanja. Vsiljujemo mu svoje zahteve in nazore, potem, ko pa se odzove po svoje, se sprašujemo: Le po kom se je vrgel ta otrok? Ko nam ta naš veliki otrok izpove v obraz resnice, na katere včasih tako radi pozabljamo, pa saj so jih tudi naši starši, potem smo se sposobni zamisliti.

Ko si majhen in nebogljen, si zlat mamin sinček, pameten, spreten ... Vsakdo si lasti tvojo podobnost. Ko pa iz tebe nastaja človek, ko odraščaš, takrat si nemogoč, nesposoben, neotesan, predrzen, nesramen, potem se vsi sprašujejo in zgražajo: Le po kom se je vrgel ta otrok! Tisti trenutek, ko pa v življenju nekaj dosežeš, so pa zopet vsi ponosni nate ...«

5.2.2. Mediji o predstavi

Teater mladih iz Griž v SLG

Gledališka skupina iz Griž, ki se je pomenovala Teater mladih in ki jo vodi Bojan Šalamon se je spomladi lotila musicala Eve Janikovoszky z naslovom *Le po kom se je vrgel ta otrok*. Glasbo za musical je napisal Ladislav Tulač, koreografijo je prevzela Ana Vovk – Pezdirjeva, sceno in prevod ter režijo je opravil Bojan Šalamon. Od premiere, ki je bila sredi poletja, so mladi s svojo predstavo dosegli izjemne uspehe, saj so jo uprizorili že 24 krat in z njo gostovali domala po vsej Sloveniji. Ogledalo si jo je že okoli 7500 gledalcev, ljubljanska televizija pa se je odločila, da jo tudi posname.

V songih in skozi igro nam mladi igralci s karikiranjem staršev in odraslih nasploh izpovedo svoje težave in probleme ter hotenja. Na humoren način kažejo na napake odraslih, hkrati pa se kritično zavedajo tudi svojih napak.

Z musicalom *Le po kom se je vrgel ta otrok* bodo Grižani 10. decembra ob 15. uri nastopili v SLG Celje za učence osnovne šole Prve celjske čete, ob 18. uri pa še za delavce Aera in za izven. Nato pa bodo sredi decembra odigrali še štiri predstave v Pionirskem domu v Celju za učence sedmih in osmih razredov celjskih osnovnih šol.

MP

Slika 2: Časopisni članek kopiran iz Kronike Osnovne šole Griže

5.2.3. Besedilo premierne predstave

LE PO KOM SE JE VRGEL
TA OTROK

Premiera 12.6.84

Griže

EVA JANIKOVOZKY
Iz srbohrvaščine prevedel in priredil
BOJAN ŠALAMON

LE PO KOM SE JE VRGEL TA OTROK

Primerno za odrasle od petega
leta dalje

OSEBE:

Otrok BORIS

ATA

MAMA

DED

BABICA

STRIC EMIL

TETA MARICA

MAJA

DREJC

TINKA

IGOR

ROMANA

JURE

BOLNIČARKA

GOST

KLAPA

MIMOIDOČI

GLASBENIKI - ROK-ANSAMBL

- 2 -

1. SONG vsi (pojejo): Le po kom se je vrgel ta otrok
- Boris : Po kom si se ti vrgel?
- Romana : Pa ti?
- Jure : Pa ti?
- Boris : Ne vem, ampak to mi ponavljajo vsaj desetkrat na dan.
- Maja : In to vprašanje te spremlja odkar si prišel na svet!
- Boris : O, ne! Na začetku je bilo vse lepo, in vsi so me samo razvajali. Celo v porodnišnico so prišli vsi po mene.
- Igor : Kdo to "vsi"?
- Boris : Cela žlahta: Ata, ded, babica, teta in celo stric!
- Igor : Ne ga srat!
- Boris : Ja, in z rožami in ...
- Jure : No, to je bla pa lepa predstava!
- Boris : Fantastična ideja!
- Jure : Kaj?
- Boris : To! Predstava. O vsej tej kolobociji se lahko gremo čisto tapravi teater.
- Jure : Kaj se zezaš!
- Boris : Kdo se pa zeza! Lahko takoj začnemo.
- Maja : Kdo pa bi vedel, kako je vse skupaj potekalo?
- Boris : Jaz! Stokrat sem vse skupaj slišal. Nekaj se pa tudi sam spomnim.
- Maja : Čujte, jaz mislim da je to super ideja.
- Boris : Lahko začnemo? Marko ti boš ata, Tanja - mama!
- Maja : Romana ti boš teta Marica.
- Romana : Jaz? no ja ...
- Boris : Odlično, a Igor - dedek. Zdaj smo vsi.
- Romana : Ne šel Manjka nam še stric Emil.

- 3 -

Boris : To boš ti, Jure!
Maja : Kaj pa ostali?
Vsi ostali : Ja, kaj pa mi?
Boris : Vi boste klapa.
Igor : Mater, to bo še hec.
Maja : Od kje bomo pa začeli?
Boris : Od porodnišnice. (glasba in pantomima)
vsi prihajajo s cvetjem po mamico in novorojenčka - to se pravi po mene. In iščite čakalnico za mamice in novorojenčke.
Romana : Začnimo že, no!
Ata : Sestra, prosim kje pa je čakalnica, prišli smo po mlado mamico in ...
Babica : Po dojenčka.
Ded : Pravzaprav vnuka. Fantek je.
Ata : Ja, rodil se mi je sin, veste ...
Sestra : Da, da, izvolite tista vrata tam.
Moški glas : Močnikovi!
Sestra : Tukaj je vaš fantek ...
Babica : Ljubi Jezus, buc buc ...! Čisto tak kot njegova mamica
Ded : Kje pa. Izrezan oče.
Stric Emil : Živa kopija uboge Jolande.
Ata : Kot da gledam samega sebe ...
Mama : Mogoče pa je le malo podoben tudi meni.

2. SONG (ob glasbi)

Ata : Kako zelo je majcen!
Mama : Kako zelo je sladek!
Babica : Kaj joka ali žlobudra?
Ded : Kako je pameten!
Vsi : Kako je čudovit!
Ata : Bodoč¹ genij!
Vsi : Jasno! Na čelu mu piše! (odidejo)

- 4 -

3. SONG srečen čas ...
(nastopi žlahta drug za drugim)
- Boris : Ko sem bil še majhen in pametnejši od
odraslih, je mama zapisala v spominsko
knjigo.
- Mama : Obrnil se je s trebuščka na hrbet.
Prvič je sedel.
Prvič vstal v stajici
Izgovoril prvo besedo
- Boris : Ledalisce
- Vsi : Kaaajjjj?
- Boris : Gledališčel!
- Vsi : (Presenečeno) gledališče?!
- Boris : Ko sem bil majcen in zlat, so mi vsi
gov orili:
- Mama : Mamino veselje
- Babica : Babičin sonček
- Ded : Moj mali korenjaček
- Stric : Mišek mali
- Teta : Ti bom popapala to zlato rokico.
- Mama : Lubčka na ritkol
- Ata : Poglej, kaj sem prinesel mojemu sinku!

4. SONG Srečen čas, ko je še otrok ...
- Boris : Ko sem bil še majhen in sladek, je ata
lepil v album moje fotografije, da bi
lahko vsakdo videl, kakšen sem bil ...
- Ata : Star tri dni ... (Vsi občudujejo)
Dva tedna, štiri mesece, eno leto ...
- Boris : Takrat so se moji prvi čeveljčki znašli
na polici nad mamino posteljo, in takrat
mi je babica odrezala ...
- Babica : Koderček njegovih zlatih laskov.
- Boris : A moja prvo risbo
- Vsi : A njegovo prvo risbo

- 5 -

Boris : Je ata zhranil v album. Ko sem bil majhen so me vsi občudovali
Vsi : Kako je zopet zrasel ...
Boris : Gu, gu, gu ...
Vsi : Kaj je rekel?
Boris : In kako neverjetno sem ...
Vsi : Spreten in iznajdljiv
Boris : In ata me je fotografiral
Ata : V živalskem vrtu, na igrišču, s Marzonom ...
Boris : ki se ga nisem bal
Ata : s teto Marico
Boris : in s teto Marico. Nje sem se pa bal!
Ata : Na zaključni prireditvi v vrtcu ...
Boris : Tonček je plisu, tolbico nosil za pal-tizane ... (aplavz, poljubčki), kjer so meni najbolj ploskali. Ampak na slikah se na žalost ni moglo videti, kako me vse zanima, kako sem živahen ...
Ded : Kot lastovka
Boris : In da mi možgani delujejo ...
Ata : Kot kompjuter.

5. SONG (glasba srečen čas ... kot valček; uredi se park, nekdo oponaša ptičje žvrgolenje)

Boris : Kdor me je pogledal, je rekel ...
Mimoidoči : Kako lep otrok ...
Mimoidoči : Zares ste lahko ponosni nanj!
Boris : Čeprav je žlahta odgovarjala:
Ata : Dajte no dajte! Majhni otroci so vsi enako zlati.
Mama : Resnici na ljubo, težko se najde tako majhen otrok, ki je tako pameten ...
Ded : Pristrčen ...
Babica : In lep ...
Stric : Ker na primer sin tiste uboge Jožice ...

- 6 -

Teta : Ali hči tistega ubogega Gašperja
Babica : In kaj šele tisti Janez ...
Vsi : O Janezu pa sploh ni da bi govorili ...
Boris : Ata in mama sta se takrat skromno nasmehnila
Boris : in rekla :
Mama : Tudi drugi otroci se še lahko razvijejo.

6. SONG srečen čas (instrumentalno) Ko sem bil še otrok ...

Boris : Odkar pa sem zrastel ...
Ata : O ... govori same neumnosti ...
Babica : ... neznosen je ...
Stric : Bolje, da ga sploh ne pogledaš ...
Boris : Kdorkoli me pogleda, izjavi:
Gosti : Kaj je to vaš sin?!
Gosti : Zares neverjetno!
Gosti : Nemogoče ga je spoznati!
Boris : Žlahta pa se sramuje, ker niso računali,
da bom tudi jaz dčraščal ... odkar pa
sem velik ...
Stric : in usekan
Ata : in nevljuden
Teta : in predrzen
Boris : Samo sedijo, vzdihujejo in se sprašujejo
Vsi : Le po kom se je vrgel ta otrok?

7. SONG Le po kom se je

Vsi : Le po kom se je vrgel ta otrok? ...
Babica : Ne vem po kom, ampak po mamici gotovo ne!
Vsi : Le po kom se je vrgel ta otrok?
Ded : Ne vem po kom, ampak po očetu gotovo ne!

8. SONG

Ata : Da, zdaj lahko mama vidi, kako izgleda,
če se mu vse dovoli.

- 7 -

Mama : Ti si mu oče, pritisni mu enol
Boris : Pa čeprav vsa žlahta dobro ve, da so vsi
mladi v teh letih neznosni, so zaključili:
Vsi : Kar je preveč je pa preveč.
Ded : Tudi našega potrpljenja je enkrat konec
Ata : Tako ne bo šlo več naprej.
Boris : Samo ne vedo še čisto natančno, kako pa
naj bi pravzaprav šlo ...

9. SONG Samo zato, ker sem velik ...

Babica : Nekdo bi tega otroka moral vzgajati, saj
raste kot plevel ...
Ded : Strožje bi morali z njim postopati, saj
je dolžnost na prvem mestu
Teta : Izbrati bi mu bilo treba primerno družbo,
kajti ve se: Povej mi s kom se družiš in
povem ti kdo si!
Mama : Ta otrok bi moral več spat, ker vedno
izgleda tako zaspano.
Ata : Ta otrok bi se moral več učiti, ker tako
ne bo nič iz njega.
Stric : Vse to je zelo žalostno. V naši rodbini
so kljub vsemu bili vsi normalni. Bojim
se, na žalost, da je to vendarle Rudije-
va kri.
Vsi : Psssst!
Boris : In kdo je ta Rudi?
Vsi : (se med sabo pogovarjajo, kot da ga niso
čuli)
Boris : Vprašal sem: Kdo je ta Rudi!
Ata : Rudi ni tvoj problem.
Boris : Tisti čas se mi je Rudi često javljal v
sanjah.
Babica : Ne verjemi stricu Emilu, saj je bil Rudi
dober otrok, samo pozneje je izgubil ob-
čutek za mero ...

- 8 -

- Pridi, pokazala ti bom njegovo sliko.
- Boris : Od takrat je izginil iz mojih sanj ...
Odkar sem velik in usekan in nevljuden
in predrzen, se z menoj ne da več niti
pogovarjati. Pa se kljub temu. Čeprav
vedo, da je to ...
- Mama : Isto kot da govoriš zidu
- Boris : Ne vem zakaj zidovi ne odgovarjajo, ampak
jaz ne odgovarjam zato, da ne bi nastali
še večji problemi..
- Ata : Saj on niti ne zna vljudno odgovoriti.
- Boris : Ko bi me vprašali ...
- Ata : Povej sinko zakaj uporabljamo glavo?
- Boris : Bi mu v hipu odgovoril: zato, da lahko
nosimo kapo. Na njej mi lahko rastejo
lasje, ušesa, nos ... Seveda jim tak
odgovor ne bi bil všeč, ker so mi že
stokrat rekli ...
- Vsi : Glava je zato, da z njo mislimo.
10. SONG staršev ...
- Mama : Sine, mi gremo na obisk.
- Ata : Ti pa se lepo uči.
- Ded : Cel popoldan imaš dovolj časa.
- Boris : In kaj sem delal to popoldne?
- Vsi : Kaj si delal?
- Boris : Na kasetar sem posnel tri pesmi.
- Maja : Potem si jih preslušal? ...
- Drejc : Potem si si poskušal zapisati tekst ...
- Tinka : Potem si poiskal slovar ...
- Drejc : Pa si v njem našel dve razglednici
- Boris : Kar me je spomnilo na mojo zbirko raz-
glednic, ki je bila v veliki kuverti.
- Tinka : Pa jo je jasno nekdo pospravil.

- 9 -

- Drejc : Ker je treba vse tvoje stvari pospravljati.
- Boris : Naredil sem za svoje razglednice škatlo iz lepenke. Ker se pri nas ne sme nič izgubiti, jo bom tako gotovo našel in zlagal v njo nove razglednice.
- Maja : Napravil si zares lepo škatlo.
- Drejc : Samo medtem se je na žalost razlilo lepilo po pisalni mizi.
- Tinka : Pa si poiskal benzin, da ga odstraniš?
- Boris : Kar sem tudi uspel, samo da se je stopil še lak.
- Maja : Pa si poiskal lak, da bi mizo ponovno polakiral.
- Drejc : Ampak v posodi za lak je bilo nekaj drugega.
- Boris : Ker se pri naši hiši vse premeša.
- Tinka : Pa si moral zopet vse odstraniti s šmirgl papirjem.
- Boris : Potem sem se spomnil, da moram do jutri rešiti še tri naloge iz kemije.
- Maja : Pa ne veš katere.
- Drejc : Poklical si mene ...
- Boris : Ker ti Klančnik imaš fantastičen spomin za takšne stvari.
- Drejc : In resnično sem vedel.
- Boris : Potem sem ti po telefonu zavrtel vse tri pesmi, da še ti čuješ enkrat kaj normalnega.
- Vsi : Potem ...
- Boris : ... potem so prišli domov.
- Mama : Zdravo sinko, kaj delaš? Se učiš? Da, uči se!

- 10 -

Ata : Rad bi vedel, kaj si delal celo popoldne, da se šele sedaj na večer učiš?!

Ded : Le od koga se učiš takšnega obnašanja?

Boris : Kot da se sam ne morem ničesar spomniti!

Babica : Kakšen otrok je to pravzaprav.

Boris : Pravzaprav vsi prav dobro vedo, samo meni to ni popolnoma jasno.

Vsi : Le po kom se je vrgel ta otrok?

11. SONG Le po kom ... (samo refren)

Babica : Nesreča je v tem, ker je ta otrok preveč živčen.

Ded : Ni dobro, ker se ne ukvarja z nobenim športom.

Teta : Nesreča je v tem, ker je tako zaprt sam vase.

Stric : Ni dobro, ker ga nič pod soncem ne zanima.

Mama : Nesreča je v tem, ker je ta otrok preobremenjen z obveznostmi.

Ata : Nesreča je v tem, ker ta otrok sploh ne razmišlja.

Boris : Ampak - vsi se strinjajo:

Vsi : Ta otrok nima niti najmanj čutnosti!

Boris : Veš Maja, ne bi znal točno definirati, kaj je to čutnost, a v grlu me vedno nekaj stisne, ko pred mednarodno tekmo zagrajo našo himno.

Maja : In kadar zmagamo na tek mi.

Boris : In ko dvignejo našo zastavo.

Maja : Jaz imam še sedaj na polici starega Metoda.

- 11 -

- Boris** : In meni je vedno žal za ribo, ki jo ujamem. In ni res, da mi nikoli ne pade na pamet, da bi pomagal. Se spomniš zadnjič sem pomil posodo po fešti, ki smo jo imeli pri tebi. Pa še po tleh sem pomil.
- Maja** : Seveda je moja babica rekla: Maja, kot deklica bi si lahko tega fanta vzela za vzgled!
- Boris** : Nakar si se mi ti lepo maščevala. Pred samopostrežbo si pričakala mojo babico.
- Maja** : In ji vzela obe vrečki in jih odnesla čisto do doma.
- Boris** : Od takrat se lahko zgledujem celo po tebi, ki čeprav nisi ravno lepota ...
- Maja** : Kaj?!
- Boris** : Si vsaj čutna-

12. SONG - ljubezenski

- Boris** : Čao, Maja, jutri ob petih.
- Vai** : Jutri ob petih.
- Mama** : Le kaj vidi na Maji, ko je vendar tu hči sosedov Müllerjevih.
- Ata** : Ali pa recimo Brankova sestra, ki je po eni strani le resno dekle. In zakaj se ne družijo z Brankom, ko bi se od nje ga lahko naučil samih dobrih stvari.
- Dad** : Saj to ni normalno, da neprestano trohni doma v slabem zraku ob tem tuljenju kasetofona.
- Ata** : Veš, sin, v tvojih letih tvoja mama in jaz nisva poležavala sredi belega dne na kavču ...

- 12 -

- Mama : Pa tudi nisva sedela zgrbljena na tleh
ob kasetofonu ...
- Ata : Temveč sva takoj po kosilu naredila do-
mačo nalogo ...
- Mama : In ko sva jo končala, sva oddrvela ven
v naravo ...
- Ata : in vdihavala svež zrak.
13. SONG - starši
- Boris : In temu se je takrat reklo: vdihavanje
svežega zraka ...
- Ata : Nesramnež!
- Boris : Po mojem je bilo tako zato, ker nista
imela kasetarja.
- Stric : V mladosti sta ljubila samo pravo glasbo.
- Mama : Pa vseeno ni prav, da nimaš prijatelja.
- Boris : Vi mi ne verjamete, da jih imam, samo
tudi oni sedijo doma zgrbljeni in v
slabem zraku in cel dan poslušajo kasetar,
ali pa sredi belega dne poležujejo na
kavču. Seveda nista niti pomislila ne ti
ne ata, da brez prijateljev ne bi mogel
po cele dneve navijati kasetofona.
- Vsi : Zakaj?
- Boris : Ker mi nebi imel kdo posodit novih kaset.
- Ata : Vesel sem, da imaš prijatelje. A bi jih
kdaj le rad videl.
- Boris : Ko pa pridejo, ti pade pa mrak na oči!
(prihaja klapa)
- Ata : Kakšna družba pa je to, ki si ne zna niti
čevljev očistiti,
- Ded : in vsi hodijo z rokami v žepih.
- Babica : Niti eden ne zna lepo pozdraviti.
- Mama : In nihče se ne zna normalno pogovarjati.
- Stric : Tulijo kot zverine

- 13 -

Teta : Ali pa močijo kot ribe.
Boris : Tastara dva v mojih letih nista imela kasetarja
Maja : Niti gramofona.
Teta : (ki ne pleše) sta pa imela dobre prijatelje, s katerimi sta hodila na izlete.
Maja : In se igrala družabne igrice
Vsi : Ata in mamó
Teta : Pogovarjali so se kot normalni ljudje.
Boris : Atovi in menini prijatelji so vsi po vrsti postali znane osebnosti,
Maja : razen tistega, ki je na žalost postal pijanec.
Vsi : Ha, ha, ha, mi pa
Boris : Jaz pa imam rad teater
Vsi : Teater!

14. SONG - teater ... (klapa odide)

Babica : Saj pri njegovih prijateljih človek ne more niti ločiti kaj je moški in kaj je ženska.
Teta : Saj vsi izgledajo kot moški.
Ded : Če pa že niso enako oblečeni in če se ve kdo je kdo potem te lahko pa še kap.
Mama : Kaj vse si dovolijo ta današnja dekleta! Pa kaj one sploh imajo mame!
Boris : Pa je kljub temu neverjetno, da je Majina babica postavila isto vprašanje, ko sem prvič bil gor pri njih, čeprav je dobro vedela da sem fant.
Ded : Lahko bi bil uvideven, saj so tvoji starši delovni ljudje, ki imajo samo to ubogo soboto in nedeljo, ko se končno lahko spočijejo. Menda si vsaj takrat lahko zaželite miru in tišine v svoji hiši.

- 14 -

Boris : Dobro. Uvideven sem in grem k Frendu.
Mama : Končno se bo spravil iz hiše.
Stric : In ne bo kar naprej sedel zgrbljen v slabem zraku.
Ded : Ali poležaval sredi belega dne na kavču.
Mama : Ali ... počakaj... povej mi ime ... naslov tega tvojega prijatelja.
Boris : Da ne želiš še mogoče njegovo zadnje spričevalo in izobrazbo njegovega očeta.
Ata : Mene ne zanima čigav sin je, ker to danes ni važno. Vnaprej pa ti povem, da kasetofona ne boš nosil nikamor ...
Mama : Ker ga nismo za drage devize kupili zato, da ga bo kdo drug pokvaril.
Boris : Saj vem! To praviš zato, ker je Joži zadnjič odnesel kamero, pa se je ravno takrat pokvarila. Ti pa si rekel:
Ata : Saj sem vedel. Lahko bi si bil mislil.
Boris : Ker odrasli vse vnaprej veste.
Stric : Pazi! Padel boš od tam!
Babica : Pazi! Razbil boš!
Ded : Pazi! Zažgal boš!
Teta : Pazi! Polil boš!
Mama : Pazi! Prehladil se boš!
Ata : Pazi! Uničil boš!
Vsi : To se ne bo dobro končalo!
Boris : Samo tega ne razumem: Zakaj se razburjajo, ko se na koncu pokaže da imajo oni prav. Jaz ne maram vnaprej vedeti, kako se bo kaj končalo, razen matematične naloge, pa zato vedno vprašam Klančnika za rezultat.
Odkar sem velik ima celo moja petletna sestra več pameti kot jaz.
Strašno jih zanima, pa me zato tudi stalno sprašujejo:

- 15 -

Ata : Povej mi, dragi sin, kako si ti pravzaprav predstavljaš življenje!
Boris : In o življenju bi moral razmišljati ravno takrat ko poslušam kasetar, ko pustim blatne čevlje v predsobi ...
Maja : Ko prideš pozno domov, ko posodiš Jožiju kamero ...
Drejc : Ko te zjutraj ne morejo zbijat ...
Tinka : Ko si dolgo v kopalnici ...
Drejc : Ko cel dan buliš v TV
Boris : In ko že v ponedeljek zapraviš vso žepnino za tisti teden.
Maja : Potem nisi sposoben misliti na življenje.
Boris : Seveda nisem sposoben razmišljati o življenju, ko pa imam toliko drugih skrbi.

15. SONG - • skrbeh

Boris : O življenju poskušam razmišljati
Maja : Ko se spraviš učit ...
Boris : Takrat imam čas ...
Maja : Ali ko prideva iz kina ...
Boris : Takrat imam voljo ...
Maja : Ali kadar ti jaz požvižgam ...
Boris : Takrat mi pade na pamet
Maja : Po mojem je življenje čisto znosno ...
Boris : In ni treba človeka z njimi strašiti.
Maja : Jaz se čisto dobro počutim v njem.
Boris : Čeprav se to na tebi ravno ne vidi.
Maja : Pa tudi na tebi ne.
Boris : Mislim, da se res ne vidi, sicer nebi kar naprej ponavljali eno in isto:
Ata : Kako bi kdo drug bil srečen, da živi v tako lepem domu.
Ded : Da ima tako dirkalno kolo.
Mama : Da se lahko uči jezike.
Babica : Da lahko vsako jutro pije kakav.

- 16 -

- Stric : Da ima toliko knjig
Babica : Igrač
Ded : Obleke
Teta : In da se starši toliko z njim ukvarjajo.
Ata : Nesreča je v tem, da mu je predobro, pa ne ve več, kaj bi.
Boris : To ni čisto res. Ker, ko mi je dobro, vedno vem, kaj počnem, vem tudi to, da bi kot odrasel pojedel vso to hrano, po kateri zdaj brskam, da bi bil teti Marici hvaležen, ker mi želi samo dobro. Cenil bi denar, ki bi ga sam zaslužil. Jokal bi za otroštvom, v katerem sem imel vsega dovolj. Naučil bi se, kakšno je življenje. Nesreča je v tem, ker ničesar od tega zame ni tako važno, da bi se mi mudilo odrasti, posebej ker želim vse pustiti pri miru do zadnjega trenutka. Zastonj me ata sprašuje:
Ata : Kakšen človek boš pa ti sin postal na tak način?
Boris : Saj še *sam ne vem*, čeprav sem o tem že večkrat razmišljal. Nekaj pa le vem:

16. SONG - ko bom velik.

- Boris : Morda bom še zrasel za pet centimetrov, toda ...
Maja : Za tri pa gotovo, in nosil boš za eno do dve številki večje čevlje in upam, da ti bodo tudi mišice ojačale, ramena bodo postala malo širša, zrastle ti bo brada, pa vendar boš malo podoben očetu in malo mami. Ko pa ti bosta starša ostarela, in bosta sedela v parku na klopci ...
~~zakrat da bosta spet s ponašam karala~~
tvoje slike.

- 17 -

Ata : Ja, to je naš sin, saj ste ga že videli
na TV.
Mama : In brali v časopisu o njemu, ker je ta-
ko slaven
Ata : Da, on je tisti, ki je dosegel ...
Babica : in dobil ...
Ded : in odkril ...
Teta : in premagal ...
Babica : in preživel ...
Mama : in napisal ...
Vsi : in uglasbil ...
Boris : in potem se bodo vsi zbrali okrog njih,
in se čudili in občudovali:
Gost : Neverjetno, kaj je res to vaš sin?
Gost : Preprosto neverjetno
Gost : Lahko ste zares ponosni na njega!
Boris : Takrat oče ne bo mogel več reči:
Ata : Saj sem vedel. Lahko bi si bil mislil ...
Le po kom se je vrgel ta otrok?!

17. SONG - le po kom ...

K O N E C

5.2.4. Le po kom se je vrgel ta otrok v današnjem času – Moja aktualizacija besedila, ki je bilo uporabljeno za premierno predstavo 12. 6. 1984

- Boris: Komu si pa ti podoben?
- Romana: Kaj pa ti?
- Jure: Pa ti?
- Boris: Ne vem, ampak to me vprašajo vsaj desetkrat na dan.
- Maja: Verjetno že odkar si se rodil?
- Boris: Eh, kje pa. Na začetku je bilo vse super kul in so me vsi razvajali. Še v porodnišnico so prišli vsi.
- Igor: Kdo to vsi?
- Boris: Cela žlahta, foter, dedi, babi, teta, stric ...
- Igor: Ne nakladaj.
- Boris: Ja, z rožami in vsem ...
- Jure: To je bilo pa ko v igri.
- Boris: Igra - ful dobra ideja!
- Jure: Kaj?
- Boris: To, igra. O tem. Pač, lahko bi naredili gledališko predstavo.
- Jure: A si resen?
- Boris: Popolnoma.
- Maja: Eh, kdo se bo pa spomnil kako je bilo?
- Boris: Jaz vem! Stokrat sem že slišal, pa še neverjeten spomin imam.
- Maja: Ni slaba ideja.
- Boris: Lahko kar začnemo. Marko, ti boš fotr, Tanja, ti boš matka ...
- Maja: Romana, ti boš teta Marica.
- Romana: No, ja, okej.
- Boris: Kul! Igor, ti boš še star fotr. Zdaj smo vsi.
- Romana: Ne še. Kaj pa stric Emil?
- Boris: To boš ti, Jure.
- Maja: Kaj pa vsi ostali?
- Ostali: Ja, kaj bomo pa mi?
- Boris: Klapa.
- Igor: To zna biti še zabavno.
- Maja: Ja, kje bomo pa začeli?

- Boris: V porodnišnici. Vsi hodijo z rožami po mamo in dojenčka, se pravi mene. In iščejo čakalnico za mame in tamale.
- Romana: Začnimo že.
- Ata: Sestra, kje je pa tu čakalnica, prišli smo po mamo in ...
- Babica: Po dojenčka.
- Ded: Pravzaprav vnuka.
- Ata: Rodil se mi je sin, a veste ...
- Sestra: Ja, ja, tista vrata tam.
- Sestra 2: Tukaj je vaš fantek.
- Babica: Ljubi Jezus, buci, buci ... Isti je kot mami ...
- Ded: Eh, izrezan očka je!
- Emil: Živa kopija uboge stare Jolande!
- Ata: Kot da gledam samega sebe ...
- Mama: Ampak malo je pa tudi meni podoben!
- Ata: Kako je mičken!
- Mama: Pa luškan!
- Babica: A joka tudi? Pa žlobudra?
- Ded: Kako je pameten in čudovit!
- Ata: Bodoči genij!
- Vsi: Jasno, seveda!
- Boris: Ko sem bil še majhen in pametnejši od ostalih je mama vse zapisala v spominsko knjigo.
- Mama: Sam se je obrnil na hrbet ... Prvič se je usedel ... Prvič je vstal v stajici ... Izgovoril je prvo besedo.
- Boris: Ledalisce.
- Vsi: Kaj?
- Boris: Ledalisce!
- Vsi: Gledališče?
- Boris: Ko sem bil majhen in priden so mi vsi to govorili.
- Mama: Mamino veselje.
- Babica: Babičin sonček.
- Ded: Moj mali korenjak.
- Stric: Mišek mali.
- Teta: Popapcala ti bom to zlato rokico.
- Mama: Lubčka na ritko!

- Ata: Glej, kaj sem prinesel mojemu sinčku!
- Boris: Ko sem bil še mali in srčkan, je fotr lepil v album moje slike, da bi vsi videli, kakšen sem bil ...
- Ata: Tri dni ..., dva tedna, štiri mesece, eno leto ...
- Boris: Takrat so moji mali čevlji stali na polici nad posteljo in babi mi je odrezala
- Babica: kodrček zlatih laskov!
- Boris: In fotr je mojo risbo shranil v album ... Ja, ko sem bil še froc, so bili vsi navdušeni nad mano.
- Vsi: Zdaj je pa tako velik ...
- Boris: Gu gu gu.
- Vsi: Kaj je rekel?
- Boris: Kako blazno sem pameten.
- Vsi: In spreten in iznajdljiv ...
- Boris: In fotr me je slikal v živalskem vrtu s Tarzanom, ki se ga sploh nisem bal.
- Ata: S teto Marico.
- Boris: Joj, nje sem se bal!
- Ata: Na zaključni prireditvi v vrtcu ...
- Boris: Tonček je plisu, tolenco nosil za paltizane ... (aplavz) Meni so najbolj ploskali, ampak na slikah se na žalost ne vidi, kako sem hiperaktiven ...
- Ded: Kot lastovica ...
- Boris: In da mi možgani delajo!
- Ata: Kot kompjuter.
- Boris: Kdor me je pogledal, je rekel ...
- Mimoidoči: Kako lep otrok! To morate biti ponosni nanj!
- Boris: Čeprav so vsi odgovarjali ...
- Ata: Eh, dajte no, majhni otroci so vsi enako prisrčni.
- Mama: Resnici na ljubo, težko bi našli tako majhnega in tako pametnega otroka.
- Ded: Prisrčen.
- Babica: In lep ...
- Stric: In ni tak kot sin tiste Jožice.
- Teta: Ali Gašperjeva hči ...
- Babica: In kaj šele tisti Janez ...
- Vsi: O Janezu pa sploh ne bi govorili ...

- Boris: Fotr in matka sta se pa nasmejala in rekla:
Mama: Tudi drugi otroci se bodo še razvili.
Boris: Odkar sem pa velik ...
Ata: Govori pa same neumnosti.
Babica: Neznosen je!
Stric: Sploh ga ne smeš pogledati.
Boris: Kdorkoli me pogleda, takoj izjavi:
Gosti: To je vaš sin?
Neverjetno!
Nemogoč je!
Boris: Žlahto pa je sram, ker niso računali na to, da bom tudi jaz odrasel. Odkar pa sem velik ...
Stric: In usekan ...
Ata: Pa nevljuden ...
Teta: In predrzen ...
Boris: Samo sedijo, vzdihujejo, se sprašujejo ...
Vsi: Po kom se je le vrgel ...
Vsi: Po kom se je vrgel ...
Babica: Ne vem, ampak po mami sigurno ne!
Vsi: Po kom se je vrgel?
Ded: Ne vem, ampak po očetu sigurno ne!
Ata: Ja, zdaj mama končno vidi, kako je, če se otroku vse dovoli!
Mama: Ti si mu oče, stisni mu klofuto!
Boris: In čeprav vsi vedo, da smo vsi mladi v teh letih neznosni, so prišli do zaključka, da:
Vsi: Kar je preveč, je pa preveč!
Ded: Vsako potrpljenje se nekje konča.
Ata: Tako ne gre več naprej.
Boris: Samo da ne vedo še čisto natančno, kam bi naj pravzaprav šlo.
Babica: Ta otrok potrebuje vzgojo, saj raste tudi kot plevel ...
Ded: Predvsem več strogosti bi bilo treba, dolžnost je na prvem mestu!
Teta: Pravo družbo bi mu morali najti, saj veste, povej mi, s kom se družiš in povem ti, kdo si.
Mama: Mislim, da bi moral več spati, vedno zgleda tako zaspan!
Ata: Ta froc bi se moral več učiti, ker tako ne bo prav nič iz njega.

- Stric: To je precej tragično. V naši družini so kljub vsemu vedno bili precej normalni. Zdi se mi, da ima malo Rudijeve krvi ...
- Vsi: Pssst!
- Boris: In kdo je ta Rudi?
- Vsi: (se pogovarjajo)
- Boris: Vprašal sem, kdo je Rudi?
- Ata: Ni tvoj problem.
- Boris: Takrat se mi je Rudi velikokrat pojavil v sanjah.
- Babica: Ne verjemi stricu, saj Rudi je bil priden otrok, samo pozneje se mu je malo odpeljalo ... Pridi, ti pokažem njegovo sliko ...
- Boris: Takrat je zapustil moje sanje ...
- Odkar sem velik in nor in predrzen in nevljuden, se z menoj ne da več niti pogovarjati. Pa se vseeno, čeprav pravijo, da je to, kot da bi govoril ...
- Mama: Steni!
- Boris: Ne vem, zakaj so stene tako tihe, ampak jaz ne odgovarjam predvsem zato, da ne bi nastali še večji problemi.
- Ata: Saj ne zna niti vljudno odgovoriti ...
- Boris: Če bi me vprašal ...
- Ata: Povej sine, zakaj uporabljamo glavo?
- Boris: Bi mu takoj povedal, da za to, da mi lahko rastejo lasje, ušesa, nos, ... To mu seveda ne bi bilo všeč, ker mi je že stokrat rekel
- Vsi: Glava je zato, da z njo mislimo!
- Mama: Sine, mi gremo na obisk.
- Ata: Glej, da se boš lepo učil.
- Ded: Celopopoldne imaš čas.
- Boris: In kaj sem jaz počel to popoldne?
- Klapa: Kaj?
- Boris: Na CD sem posnel tri pesmi.
- Maja: In jih poslušal?
- Drejc: In si poskušal zapomniti besedilo?
- Tinka: Potem si poiskal slovar ...
- Drejc: V njem si našel dve razglednici ...
- Boris: To me je spomnilo na zbirko kartic, ki sem jih imel v kuverti ...
- Tinka: In itak jo je nekdo pospravil.
- Drejc: Ker je treba vse stvari za sabo pospravljati!

- Boris: Naredil sem škatlo iz kartona in ker se pri nas seveda vse pospravlja, bom vanjo pospravljal nove razglednice.
- Maja: Naredil si res lepo škatlo!
- Drejc: Ampak potem se je lepilo polilo po pisalni mizi.
- Tinka: In ti si šel po bencin, da bi ga spravil stran?
- Boris: Ja, logično, ampak potem se je stopil še lak ...
- Maja: Potem si poiskal lak, da bi mizo na novo prelakiral ...
- Drejc: Ampak v posodi je bilo nekaj drugega ...
- Boris: Ker se pri naši hiši vse premeša in zameša.
- Tinka: Edina rešitev je bil šmirgl papir ...
- Boris: Potem sem se spomnil, da moram do jutri narediti nalogo iz kemije ...
- Maja: Pa nisi vedel katero ...
- Drejc: Poklical si me ...
- Boris: Ja, ker ti si ponavadi vse zapomniš.
- Drejc: Pa še res je, vse sem vedel.
- Boris: Potem sem ti po telefonu predvajal vse tri pesmi, da bi še ti slišal kaj normalnega.
- Vsi: Potem ...
- Boris: In potem se je vsa žlahta naslikala pred vrati.
- Mama: Zdravo sinek, kaj delaš, se učiš?
- Ata: Rad bi vedel, kaj si počel celo popoldne, da se šele zdaj učiš?
- Ded: Le po kom si pobral te navade?
- Boris: Ko da se ne morem nič sam spomniti!
- Babica: Kakšen otrok je to pravzaprav?
- Boris: V bistvu vsi popolnoma dobro vedo, le meni ni popolnoma jasno ...
- Vsi: Le po kom se je vrgel ta otrok ...
- Babica: Preveč je živčen, to je slaba stvar.
- Ded: Z nobenim športom se ne ukvarja, to ni dobro.
- Teta: Škoda, ker je tako zaprt vase.
- Stric: Prav nobena stvar pod soncem ga ne zanima.
- Mama: Slabo je to, da je preobremenjen z različnimi obveznostmi.
- Ata: Saj sploh ne razmišlja.
- Boris: Ampak vsi se seveda strinjajo:
- Vsi: Ta otrok je preveč flegma.

- Boris: A veš, ne vem, kaj so hoteli povedati s tem, ampak v grlu me vedno stisne, kadar pred mednarodnimi tekmami zaigrajo našo himno.
- Maja: In kadar zmagamo na tekmah.
- Boris: In kadar dvignejo našo zastavo.
- Maja: Jaz se pa še ne morem ločiti od mojega starega medveda.
- Boris: Čao, Maja, jutri ob petih.
- Vsi: Jutri ob petih.
- Mama: Le kaj vidi na tej Maji, če je pa Ana boljša?
- Ata: In zakaj se ne družiš z Brankom? Od njega bi lahko pobral kakšno dobro navado.
- Ded: To ni normalno, da gnije ob tuljenju teh zvočnikov ...
- Ata: Veš sine, jaz in mama v tvojih letih nisva poležavala sredi belega dne na postelji ...
- Mama: Pa tudi nisva kampirala na tleh s slušalkami v ušesih ...
- Ata: Ampak sva takoj po kosilu naredila domačo nalogo ...
- Mama: In ko sva jo končala, sva pohitela ven, v naravo ...
- Ata: Vdihovat svež zrak ...
- Boris: Aha, temu se je takrat reklo vdihovanje svežega zraka ...
- Ata: Mulec!
- Boris: Po mojem je bilo tako, zato ker nista imela mp 3-jev.
- Mama: Pa vseeno ni dobro, da nimaš nobenih prijateljev ...
- Boris: Pa če ga imam, oziroma jih imam veliko in tudi oni kampirajo na tleh in poslušajo muziko ...
- Ata: Vesel sem, da imaš prijatelje. Prav rad bi jih enkrat spoznal.
- Boris: Ko pa pridejo, si pa tiho in zavijaš z očmi.
- Klapa: (pride)
- Boris: Hojla!
- Ata: Kakšna klapa je to, še čevljev si ne znajo očistiti!
- Ded: In vsi hodijo z rokami v žepih!
- Babica: Niti eden ne zna lepo pozdraviti.
- Mama: In nihče se ne zna niti normalno pogovarjati.
- Babica: Tulijo kot zveri.
- Teta: Ali so pa tiho kot ribe.
- Ata: Najini prijatelji so bili super, z njimi smo hodili na izlete ...
- Mama: In igrala družabne igre ...

- Boris: In vsi po vrsti so postali znane osebnosti.
- Maja: Razen tistega, ki je postal pijanec.
- Klapa: Mi pa ... hahaha
- Boris: Jaz imam pa rad disko, hot dog, Madonno, novo čupo ...
- Babica: Saj sploh ne veš, kdo je moški in kdo ženska.
- Teta: Zdi se mi, da so sami fantje.
- Mama: Kaj vse si dovolijo današnja dekleta! Ali sploh imajo mame?
- Ata: Povej mi, dragi sin, kako si ti pravzaprav predstavljaš življenje?
- Boris: In o življenju bi moral razmišljati ravno takrat, ko poslušam muziko ali pa pustim čevlje v predsobi.
- Drejc: Ko te zjutraj ne morejo dvigniti iz postelje ...
- Maja: Ko si dolgo v kopalnici ...
- Drejc: Ko cel dan buljiš v TV ...
- Maja: Po tem nisi sposoben razmišljati o življenju.
- Boris: Seveda ne, ko pa imam toliko drugih skrbi!
- Maja: Po mojem je pa življenje čisto sprejemljivo ...
- Boris: In ni treba človeka z njim strašiti ...
- Maja: Jaz se čisto udobno počutim v njem.
- Boris: Čeprav se na tebi to ravno ne vidi.
- Maja: Tebi tudi ne.
- Ata: Kdo drug bi bil srečen, da živi v tako lepem domu ...
- Ded: Da ima dirkalno kolo!
- Mama: Da se lahko uči tuje jezike!
- Babica: Da lahko vsako jutro pije kakav.
- Stric: Da ima toliko knjig.
- Babica: Igrač!
- Ded: Oblek.
- Teta: In da mu starši posvečajo toliko pozornosti.
- Ata: Preveč dobro mu gre, zato pa ne ve, kaj bi.
- Boris: To pač ni res. Vem, da mi super gre in da bom nekoč še jokal za tem.
- Ata: Le kaj bo še iz tebe?
- Boris: Mogoče bom zrasel za 5 centimetrov?
- Maja: Nosil boš večje čevlje, brada ti bo zrasla, ramena se ti bodo razširila, podoben boš mami in očetu ...

- Drejc: Ko bosta pa starša stara, bosta pa na klopici v parku občudovala tvoje slike ...
- Ata: Ja, to je naš sin, saj ste ga verjetno že videli na TV ...
- Mama: Ali brali o njem v časopisu ...
- Ata: Ja, on je tisti, ki je dosegel ...
- Babica: In odkril ...
- Ded: In dobil ...
- Ata: In premagal ...
- Boris: In potem se bodo vsi zbrali okrog in se čudili in občudovali ...
- Vsi: Neverjetno, to je vaš sin?
- Nekdo: Neverjetno.
- Nekdo 2: To morate biti ponosni nanj.
- Boris: Takrat oče ne bo mogel več reči ...
- Ata: Saj sem vedel, lahko bi si mislil. Po kom se je vrgel ta otrok?
Po očetu.
- Mama: Po mami!

5.2.5. Stati na odru med leti 1980 in 1990 – in stati na odru danes? - Razmišljanja profesionalnih igralcev

"V letih 1980 - 1990 in seveda tudi vsa leta pred tem obdobjem smo igralci, ali vsaj večina, stali na odru z obema nogama v prepričanju, da smo poklicani za delo na odru, da je to pač naš po-klic, da smo bili za to delo na nek način po-klicani. Prepričani smo bili, da počnemo nekaj, kar ni samo nam v veselje in v samo-zadovoljstvo, ampak, da naše delo vpliva dobro, pozitivno tudi na ljudi, ki se našemu početju na odru, pridružijo v dvorani. Danes stati na odru pa v mnogih primerih, pri mnogih mojih kolegih, pomeni iskati samo-zadovoljstvo, samo-potrditve in udejanjanje samo-všečnosti. Danes poslanstvo igralca in igralstva prehaja v sfero zabavljaštva, »šoubiznisa«.

Kot se spreminjamo vsi v skladu z "napredkom sveta", se spreminjajo tudi pričakovanja gledalcev; vse naj bi bilo v "instant" izvedbi, po bližnjicah. Z odra naj bi prihajalo vse /doživetje, razmislek in predvsem smeh, zabava/ lepo zapakirano za takojšnjo uporabo, brez aktivne udeležbe gledalcev - in odtod tudi razumevanje svojega poklica, poslanstva pri igralcih."

Brane Grubar

»Stati na odru med leti 1980 in 1990 in stati na odru danes ... Občutki so popolnoma enaki. Pri vsaki predstavi, ko se soočam z gledalci, me preveva želja, da bi predstava in seveda moja vloga v njej izpolnila pričakovanja. Tudi če brskam po spominu, ne najdem premiere, ob kateri ne bi občutila odgovornosti (treme), obenem pa premišljevala o lepoti in izjemnosti igralskega poklica. Ne glede na minuli čas ali sedanost, »prava« predstava najde svoje mesto in razumevanje tistih, ki jim je namenjena.«

Anica Kumer

»Žal si predstave »Le po kom ...« nisem ogledal, lahko pa rečem, da je vsaka posodobitev ali aktualizacija smiselna in dobrodošla.

Mislimo, da se način igranja v teh tridesetih letih ni prav nič spremenil, le da smo takrat stali na odru veliko mlajši in nam je bil zato pogled na svet in prihodnost svetlejši. Namen igranja pa je v vsakem času enak: osvojiti in zadovoljiti tudi najbolj zahtevne gledalce in s tem mislim tudi in morda predvsem otroke.

Tudi oder se v glavnem izpopolnjuje zgolj v tehničnih stvareh, kot so: osvetljevanje, čim boljši tonski park in podobno. Človek pa pač ostaja človek že od grških amfiteatrov skozi stoletja do danes, z vsemi svojimi napakami in radostmi. Če nam jih kdaj uspe prikazati, je to - to.«

Miro Podjed

5.2.6. Moje razmišljanje o tem, ali je lahko mladinska predstava, aktualna mladim v osemdesetih leti 20. stoletja, zanimiva tudi današnji mladini

Predstave v 80. letih prejšnjega stoletja se od današnjih razlikujejo po slogu, vsebini, kostumografiji, tudi scena je danes nekoliko drugačna, bolj sodobna, moderna ... Se pravi, v večini ključnih elementov, ki so potrebni, da postaviš gledališko igro na noge.

Pa so lahko predstave izpred trideset let aktualne tudi današnji mladini? S tem vprašanjem sem se ukvarjala kar nekaj časa, ko sem se trudila aktualizirati igro *Le po kom se je vrgel ta otrok*.

V pogovoru s sošolci in prijatelji sem izvedela, da mlade danes privlačijo bolj komedije, lahkotne igre, ki sicer ne podcenjujejo intelekta gledalca, vendar so še vedno lahko razumljive in predvsem namenjene zabavi in sprostitvi. Po eni strani je to razumljivo, saj ne živimo v preveč srečnih časih, vendar je po drugi strani precej škoda, ker ljudje tako pravzaprav prisilimo igralce, da uprizarjajo manj zahtevne vloge in ne pokažejo vsega, kar zmorejo, skorajda zatremo njihov talent. Ljudem se ne da več razmišljati o vsebini predstave, raje pustimo igralcu, da delo opravi namesto nas.

Ker sem v raziskovalni nalogi izhajala iz mladinske predstave *Le po kom se je vrgel ta otrok*, sem besedilo tudi aktualizirala.

Ob ogledu posnetka predstave pa sem si zamišljala, kako bi igro aktualizirala tako, da bi bila privlačna tudi današnji mladini. Največji problem mi predstavlja aktualizacija teme odraščanja, saj v tistih časih ni bilo toliko nasilja, mladi niso poznali drog in niso toliko pili ter kadili. Današnje generacije odraščajo v bolj negotovih časih, več je življenja na ulici ... Da bi to prikazala, bi morala dodati tekst, ki ga v izvirniku ni bilo, predstavo bi morala razširiti in postaviti več scen. Da bi ohranila temo, bi prikazala več vsakodnevnih družinskih dram in Borisovega adolescenčnega obnašanja ter nerazumevanja okolice.

Ljubezenske zgodbe med glavnima junakoma mi ne bi bilo težko ohraniti, saj ni tako izpostavljena. Dodatni tekst bi namenila tudi Borisovi klapi, njegovim prijateljem, saj se mi zdi, da so v originalni predstavi namenjeni predvsem zapolnitvi praznega prostora in nekaj povezovalnim stavkom.

K aktualizaciji igre bi pripomogla tudi sodobna scena in glasba, ki je mladim danes blizu. Večino dogajanja bi postavila na ulico, saj se mladina danes srečuje tam, ulica jim predstavlja nekakšen simbol svobode. Pri glasbi bi namesto popevk, ki so uporabljene v originalni predstavi, izbirala med zvrstmi rock, metal in rap. To je glasba, ki jo mladi danes najbolj poslušamo in bi najverjetneje pritegnila mladino.

Kostumografija bi prav tako morala biti sodobnejša. Veliko mladih se danes oblači glede na to, katero glasbeno zvrst poslušajo, kateri klapi pripadajo ... Igralce bi tako oblekla v oblačila, ki bi to nakazovala.

Govorica igralcev bi morala biti sodobnejša, predstavo bi napisala v slengu, saj je to jezik, ki je nam mladim bližje.

Torej, sama menim, da so igre, ki so bile prikazane pred tridesetimi leti danes lahko zanimive mladim, vendar bi potrebovale veliko obdelave, aktualizacija bi morala biti zares sodobna, prav tako tudi kostumografija in scena.

Ljudem danes gledališče ne pomeni več kraj, kjer bi uživali v vrednosti predstav, besednih igranj in branju med vrsticami dialogov, ampak je vedno bolj samo še kraj, kjer se odklopimo od ostalega sveta, od igralcev pa vedno bolj zahtevamo, da postanejo zabavljaji, ne več toliko umetniki, ki upodabljajo velike vloge. Časi se spreminjajo, prav tako gledališče in tudi dožemanje sodobne družbe. Po eni strani je morda dobro, da se dogajajo spremembe, po drugi strani pa bo gledališče kmalu samo še en prostor, kjer se bodo odvijale komedije, razne druge igre pa bodo kmalu utonile v pozabo.

Kakorkoli, upam, da bom pripomogla k temu, da vsaj predstava *Le po kom se je vrgel ta otrok* ne bo kmalu utonila v pozabo, če ne kot aktualizacija na odru, pa vsaj s pomočjo te raziskovalne naloge.

6. Zaključek

V raziskovalni nalogi sem raziskovala gledališko dejavnost v Grižah med leti 1980 in 1990 ter razmišljala, ali je mogoče, da je igra, ki je bila popularna takrat, aktualna tudi današnji mladini.

Aktualizacijo igre sem opravila sorazmerno hitro, saj sem se predvsem posvetila temu, da sem aktualizirala jezik in ne dogajanja. Za raziskovalno nalogo sem namreč izbrala originalno besedilo, kasneje pa, če mi bo uspelo igro postaviti na oder, se bom bolj posvetila dogajanju.

V raziskovalni nalogi sem odkrila, da se je v času, ko je deloval gospod Bojan Šalomon s svojim Teatrom mladih, se pravi v devetdesetih letih prejšnjega stoletja v Grižah, dogajalo dovolj, da lahko rečem, da je bilo kulturno dogajanje raznoliko in zanimivo. V nalogi sem najbolj izpostavila gledališko dejavnost, čeprav se je v Grižah v tistem času dogajalo mnogo več.

S tem, ko pišem zaključek, pa raziskovalna naloga še ni končana, saj bi rada, kot sem že večkrat omenila, igro ponovno postavila na oder. To pa mi bo uspelo samo z nadaljnjim raziskovanjem jezika, ki je bil uporabljen, situacij ter možnosti, ki jih imam pri uprizoritvi igre danes in ki jih pred tridesetimi leti niso imeli. Igri se bom morala posvetiti in vzela mi bo veliko časa, prav tako kot mi ga je raziskovalna naloga, vendar mi je nekje v procesu pisanja prirasla k srcu.

Upam, da bodo podatki in aktualizacija igre, ki sem jih zbrala v tej nalogi, komu koristili in da jih bo s pridom uporabil. Če ne drugega, jih bom lahko uporabila sama ob režiranju igre in kasneje pri študiju.

Na koncu se zahvaljujem profesorju Andreju Jenušu za strokovno recenzijo in lektorstvo besedila ter Matjažu Ciglarju za pomoč pri urejanje besedila.

Prisrčna hvala prav vsem, ki so s svojo dobro voljo in pripravljenostjo pripomogli k nastanku naloge.

7. Viri in literatura

Hartnoll, P. (1989). *Kratka zgodovina gledališča*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.

Ježovnik, M. in Veber, B. (2003). *Griže*. Griže: KuD Svoboda Griže.

Mesec, B. (1998). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Kronika šole 1978-1986. Osnovna šola Griže.

Kronika šole 1986-1990. Osnovna šola Griže.

Gledališke vraže. Pridobljeno 24. 2. 2011 s

http://www.spasteater.si/si/o_spas_teatru/zanimivosti_o_teatru/vraze/

Tradicija teatra v Sloveniji. Pridobljeno 24. 2. 2011 s

http://www.spasteater.si/si/o_spas_teatru/zanimivosti_o_teatru/tradicija/

Wikipedia. Pridobljeno 2. 3. 2011 s

http://sl.wikipedia.org/wiki/Amatersko_gledališče

Acs, ama, apa, čikaški, harvardski, iso in mla načini citiranja in navajanja literature in virov. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Pridobljeno 2. 3. 2011 s

http://www.pef.uni-lj.si/fileadmin/Datoteke/Knjiznica/citiranje_virov.pdf

Posnetek predstave *Le po kom se je vrgel ta otrok*, osebni arhiv Bojana Šalamona.